

M U N I

M E D

Kompresivní terapie

Mgr. et Mgr. Andrea Menšíková, Mgr. Denisa Porter, PhD., Ústav zdravotnických věd, LF MU Brno

Tato prezentace je autorským dílem vytvořeným zaměstnanci Masarykovy univerzity. Studenti předmětu mají právo pořídit si kopii prezentace pro potřeby vlastního studia. Jakékoliv další šíření prezentace nebo její části bez svolení Masarykovy univerzity je v rozporu se zákonem.

Kompresivní terapie

- podporuje venózní návrat krve z končetin, zrychluje proudění krve v žilách (komprese vytváří tlak na stěnu povrchových a hlubokých žil), zužuje rozšířené žíly, zlepšuje domykavost žilních chlopní a zabraňuje stagnaci krve
- uplatňuje se jako metoda preventivní, léčebná i podpůrná
- provádí se bandáží pomocí kompresivních obinadel a kompresivních punčoch

Účel kompresivní terapie

- prevence tromboembolické nemoci (před a po operaci, u dlouhodobě imobilních)
- prevence edémů a varixů (křečových žil)
- léčba trombózy, posttrombotického syndromu (souboru změn a příznaků vznikajících jako následek hluboké žilní trombózy)
- léčba bércevého vředu (ulcus cruris)
- podpůrná léčba chronické žilní nedostatečnosti, lymfedému
- podpůrná léčba onemocnění pohybového aparátu
- po operaci varixů, po skleroterapii (odstranění varixů), po liposukci (odsátí tuku)

Pomůcky

- nepoddajné **obvazy ze zinkoklihu**: nejvyšší pracovní a nejnižší klidový tlak
- **krátkotažná obinadla**: málo roztažitelná, vysoký pracovní a nízký klidový tlak
- **dlouhotažná obinadla**: vysoce roztažitelná, nízký pracovní a vysoký klidový tlak
- **kompresivní punčochy**
- **vícevrstevné bandáže**

Pomůcky

ELASTICKÉ/KOMPRESIVNÍ OBINADLO	KOMPRESIVNÍ PUNČOCHY
výhody	
<ul style="list-style-type: none"> • použití v akutní fázi onemocnění • jednoduchá manipulace pro zdravotníky 	<ul style="list-style-type: none"> • použití u chronických onemocnění se stabilním nálezem • stálý tlak, nezávislý na technice přiložení • dlouhá životnost při respektování doporučení výrobce • různé varianty provedení • modernější vzhled • různobarevné provedení • snazší nošení obuvi
nevýhody	
<ul style="list-style-type: none"> • nerovnoměrný tah na dolní končetině • sklouzávání • ztráta elasticity, opotřebenost po opakovaném použití • suchá pokožka, ekzémy 	<ul style="list-style-type: none"> • obtížnější navlékání na dolní končetinu • suchá pokožka, ekzémy

Obinadla s krátkým tahem (krátkotažná, tažnost 60-90 %)

- mají výrazný kompresivní účinek, vysoký pracovní a nízký klidový tlak
- při správném provedení je lze ponechat tři dny včetně noci v průběhu intenzivního léčebného režimu (nelze použít na končetiny s výrazným otokem)
- použití: lymfatické otoky, žilní insuficience, bércové vředy
- výhody: lepší léčebný efekt, držení tahu po celý den, nerolování se

Obinadla s dlouhým tahem (dlouhotažná, tažnost nad 100 %)

- nízký pracovní a vysoký klidový tlak
- použití: doléčení a udržení dosaženého stavu žilních onemocnění, léčba podvrtnutí, krátkodobá bandáž u pohyblivého pacienta
- při chůzi se roztahují a poddávají, nepoužívat během spánku
- výhody: použití u akutních i chronických stavů, u chodících pacientů
- nevýhody: rychle ztrácí tažnost, musí se opakovaně převazovat

Kompresivní punčochy

- nízký pracovní a vysoký klidový tlak (dlouhotažná)
- použití: udržovací fáze, stabilizované chronické žilní onemocnění vyžadující kompresivní terapii, varixy a otoky v těhotenství, po chirurgickém žilním zákroku, nepoužívat během spánku
- správný výběr:
 - velikost – změření délky končetiny a obvodu jednotlivých částí
 - kompresivní třída (čtyři typy), podle tlaku, kterým punčocha působí v oblasti hlezna

Kompresivní punčochy

- **I. kompresivní třída** (18-21 mmHg): lehká komprese (prevence vzniku varixů při genetické zátěži anebo v graviditě, otoky ze stagnace při dlouhém stání)
- **II. kompresivní třída** (23-32 mmHg): středně silná komprese (varixy, po operaci varixů, projevy chronické žilní choroby, otoky)
- **III. kompresivní třída** (34-46 mm Hg): silná komprese (trombóza, posttrombotický syndrom, žilní nedostatečnost s tendencí tvorby otoků, prevence recidivy po zhojení ulcus cruris)
- **IV. kompresivní třída** (nad 60 mm Hg): extra silná komprese (u výrazných trvalých otoků mízního původu – lymfedému)

Zásady přikládání bandáže

- zvolit kompresivní pomůcku (obinadlo, punčochy) s ohledem na účel (prevence, léčba, podpurná léčba), na průběh nemoci (akutní/chronická fáze) a schopnosti jedince použít pomůcku
- zvolit funkční (neopotřebovaný) materiál
- zvolit správnou šířku obinadla a velikost punčochy (čím větší je bandážovaná část těla, tím širší obinadlo a větší punčocha)
- kompresi provést před vstáváním z lůžka (před spuštěním dolních končetin)

Zásady při kládání bandáže

- dodržet správnou techniku provedení (přiložit od metatarzálních kůstek přes patu a kotník pod koleno/nízká bandáž anebo po tříslu/vysoká bandáž, obinadlo odvíjet bezprostředně na kůži, neodtahovat od nohy, kompresi provést nejsilněji v dolní části nohy/nárt, kotník, dolní část bérce na dolní končetině, zápěstí a předloktí na horní končetině, směrem k srdci se tlak komprese snižuje)
- komprese nesmí vytvářet záhyby, shrnovat se, jednotlivé otočky se překrývají ze dvou třetin
- monitorovat výskyt bolesti, brnění, necitlivosti, otoku, modrého zbarvení prstů, chladných aker, podráždění kůže
- edukovat pacienta

Technika bandáže dolní končetiny krátkotažným obinadlem

Technika bandáže dolní končetiny krátkotažným obinadlem – základní otočka, tzv. zámeček

Technika bandáže dolní končetiny krátkotažným obinadlem – fixace zámečku pomocí kruhové otočky

Technika bandáže dolní končetiny krátkotažným obinadlem – vedení osmičkových otoček přes kotník

Technika bandáže dolní končetiny krátkotažným obinadlem – vedení osmičkových otoček přes patu

Technika bandáže dolní končetiny krátkotažným obinadlem – navázání dalšího obinadla

Technika bandáže dolní končetiny krátkotažným obinadlem – nízká bandáž – hoblinový obvaz

Technika bandáže dolní končetiny krátkotažným obinadlem – nízká bandáž – klasový obvaz

Literatura a zdroje

- Beharková, N., Soldánová, D. : Základy ošetrovatelských postupů a intervencí. Elportál Brno, Masarykova univerzita 2019. [Základy ošetrovatelských postupů a intervencí | Lékařská fakulta Masarykovy univerzity \(muni.cz\)](#)
- <https://www.lecbarany.cz/clanky/nova-idea-o-kompresivni-terapii-na-lecbarany-cz>

Děkuji za pozornost!

M A S A R Y K O V A
U N I V E R Z I T A